

SPRÅK

för alla, eller hur?

Språk för alla, eller hur?

Att vara utestängd från ett språk är att berövas det viktigaste verktyget för kommunikation. Det finns över en miljon människor i Sverige som är döva, har hörselnedsättning, dövblindhet eller språkstörning. Språkliga funktionsnedsättningar är inte en persons eller en familjs problem, utan allas utmaning.

Alla har rätt till ett eget språk, till ett sätt att kommunicera med sin omvärld, idag är det inte så. Personer med hörselnedsättning har ingen laglig rätt att lära sig svenskt teckenspråk, personer med språkstörning och vuxendöva får inte lära sig Tecken som stöd till svenska som de behöver för att kommunicera. Detta trots tydliga anvisningar i Sveriges nya språklag (*Språk för alla*, SFS 2009:600) och FN-konventionen för personer med funktionsnedsättning.

Tvåspråkighet innebär för våra målgrupper att man behärskar och behöver både svenska och svenskt teckenspråk. Tvåspråkighet ökar delaktigheten i samhället genom att våra målgrupper, beroende på situationen, kan växla mellan språken och på så vis vara delaktiga i den sociala gemenskapen. Barns språkutveckling sker omedvetet och automatiskt, medan det bevisligen blir svårare senare i livet. Det språk man lär sig som ung eller vuxen får helt enkelt inte samma höga nivå som om det utvecklats från början.

Språkekvationen
Svenska + Svenskt teckenspråk
= delaktighet

Rätten till ett språk är oundgänglig i ett demokratiskt samhälle där alla ska vara delaktiga, självständiga, utvecklas och ha inflytande. Det är dags för det demokratiska Sverige att vakna upp och se till att alla medborgare kan utöva sina demokratiska rättigheter. Det handlar inte om funktionsnedsättningar, det är en språkfråga.

Vi kräver därför:

- Rätt till ett språk för våra målgrupper

Är teckenspråket internationellt?

- Nej, varje land har sitt eget teckenspråk, som har utvecklats på samma sätt som det talade språket.

Rätt till tolk är inte en tolkningsfråga

Självklart ska våra målgrupper ha rätt till tolk för ett självständigt liv. Gratis och kvalificerad tolkning ska finnas i alla situationer där det behövs.

Idag gör bristen på skrivtolkar, teckenspråkstolkar och dövblindtolkar samt bristen på ekonomiska resurser hos landstingens tolkcentraler att uppdragen prioriteras. Därför kan det vara svårt att få tolk om man exempelvis ska gå på sitt barns föräldramöte, ett seminarium i skolan eller delta i en ridlektion. Det behövs även samordning och jämnare fördelning av pengar så att det blir lika över hela Sverige. Bostadsort ska inte avgöra rätten till tolkning.

Vi kräver därför:

- Utökad tillgång till skrivtolkar, teckenspråkstolkar och dövblindtolkar i skola, arbetsliv och på fritiden
- Rätt till gratis och kvalificerad tolkning för alla
- En samordning av tolkningen i hela Sverige

Tolkas verkligen allt?

- Ja, tolkarna förmedlar vidare allt som sägs och hörs i rummet.

Att höra eller inte höra

Det finns flera tekniska hjälpmedel som förenklar vardagen för personer med hörselnedsättning. Man kan exempelvis ha en hörapparat eller ett cochleaimplantat, men inget kan ersätta en fullgod hörsel.

För att kunna kommunicera i stora grupper finns det hjälpmedel som olika kommunikationssystem exempelvis hörselslinga och FM-system. På tennislektioner, föreningsmöten och släktmiddagar får man idag oftast klara sig på sin hörapparat då hjälpmedel inte beviljas för att höra i privatlivet. I Sverige följer hjälpmedlen nämligen utbildning och arbete, inte personen.

Vi kräver därför:

- Rätt till hjälpmedel i vardagen
- Hjälpmedel ska vara individuella och följa personen genom livet
- En myndighet som samordnar tilldelandet av hjälpmedel

Behöver jag använda mikrofon trots att jag har en stark och hög röst?

-Ja, genom mikrofonen går ljudet in i hörselslingan eller fm-systemet.

Kultur för alla

Våra målgrupper har en egen kulturidentitet men har givetvis också intresse av att ta del av hela samhällets kulturliv och dess evenemang. Det handlar om över en miljon människor som måste ges samma förutsättningar som hörande att hänga med i nyheter, samhällsdebatt och kultur. Vi vill inte behöva fråga andra vad som händer när världen står i lågor men nyhetsprogrammen inte textas eller tolkas.

Våra målgrupper måste ges större möjligheter att delta inom kulturen, detta genom en kulturpott med medel till utbildning för att utveckla sin egna kulturella förmåga.

Vi kräver därför:

- Textade föreställningar och hörselslinga på teatrar
- Textade svenska filmer på bio
- Tolk till kulturevenemang för de som har behov
- Direkttextning av direktsända tv-program
- Fler teckenspråkiga tv-program
- En kulturpott med öronmärkta pengar för textning, tolkning och utbildning

Kan döva verkligen gå på bio?

- Ja, är filmen textad så är det inga problem.

Tuff nog att kommunicera med ditt barn?

Statligt finansierade TUFF (Teckenspråksutbildning för föräldrar) syftar till att ge föräldrar till barn som är döva eller har en hörselnedsättning en sådan nivå på sitt teckenspråk att de kan kommunicera med sitt barn obehindrat. Men det syftet uppnås inte idag. Alla parter är överens om att man inte lär sig ett nytt språk på de 240 timmar som utgör en TUFF-utbildning. Man bör själv få bestämma hur man efter behov ska disponera sina TUFF-timmar.

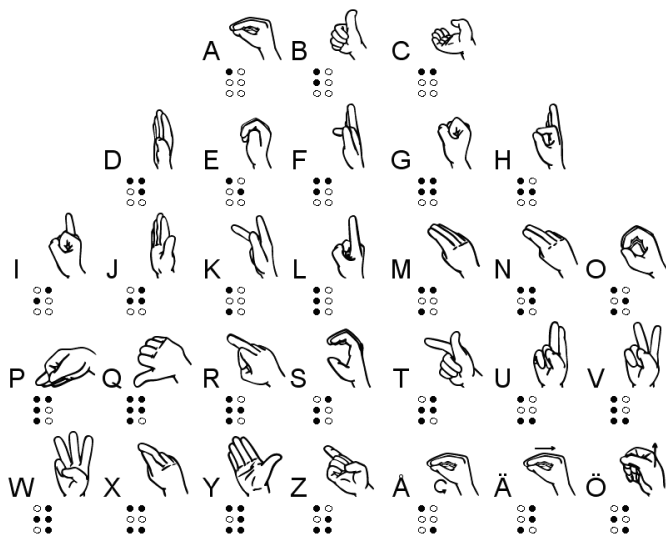
Ersättningen för förlorad arbetsinkomst, 75 kr/h, är för låg och täcker inte det egentliga inkomstbortfallet. För föräldrar med barn som har en språkstörning finns behov av en utbildning i Tecken som stöd till svenska (TAKK).

Vi kräver därför:

- En utökning av antalet timmar till 525 dvs. samma nivå som svenska för invandrare
- Fri disponering av TUFF-timmar efter behov
- Högre ersättning som motsvarar minst 80% av lönen
- Alla i barnets närhet ska ingå i TUFF

*Kan du lära dig ett nytt språk på 240 h?
- Troligen inte, du har exempelvis ägnat 320h åt att lära dig tyska på högstadiet. Hur mycket minns du?*

Vilka är vi?

Sedan 1970-talet har det funnits ett samarbete mellan hörsel- och dövorganisationerna i Sverige. Ett samarbete som har vuxit sig starkare under åren och lett till en samsyn i flera frågor. Vi ser vår samverkan som en styrka, med våra olika erfarenheter, för att skapa ett samhälle som är tillgängligt, erbjuder delaktighet och jämlikhet för våra gemensamma målgrupper. Under Almedalsveckan i år har vi även ett samarbete med Riksteaterns Tyst Teater som genomför gatuteater på teckenspråk. Riksteatern vill vara en arena för kreativitet och utveckling, och befinna sig på andras arenor för att påverka.

För kontaktuppgifter och mer information om oss besök: www.sprakforalla.wordpress.com